

Nr 170.

Av herrar **Nilsson** i Bästekille och **Gunnarsson**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare.

Ett villkor för den av alla eftertraktade allmänna välståndsökningen är ökade produktiva insatser. Näringslivet intar i sammanhanget en obestriddlig nyckelställning. För insiktsfulla bedömare av näringslivets utvecklingsmöjligheter har det sedan länge stått klart, att en viktig förutsättning är en väl utbildad och yrkeskunnig arbetarstam. Uttryck härför ha i en mångfald olika sammanhang kommit till synes. Näringslivet självt har vidtagit betydelsefulla åtgärder i detta syfte. Statsmakterna ha också sedan flera årtionden understött åtgärder från kommuners och enskildas sida i avsikt att möjliggöra en kvalitativt och kvantitativt förbättrad yrkesutbildning. En av grundtankarna i den år 1950 beslutade skolreformen har varit att skapa viss jämbördighet mellan de teoretiska och praktiska utbildningsmålen. Riksdagen uttalade härom (särsk. utsk. 1950:1, s. 110), att »ett allvarligt försök måste göras att uppställa ett praktiskt utbildningsmål, som kan framstå som medborgerligt likvärdigt med det teoretiska bildningsmålet». Departementschefen framhöll (prop. 1950:70, s. 319) som sin åsikt »att statsmakterna böra göra vad de förmå för att de närmaste årtiondena skola bli en verklig uppsvingperiod i yrkesskolväsendets historia». I olika sammanhang ha fällts yttranden av den innebörden att enhetsskolan »står och faller med 9 y». Man väntar i vida kretsar med spänning på skolkommissionens förslag till reformering av yrkesskolväsendet.

Hantverket och småindustrien svara för en betydande del av produktionsapparaten. Statsmakterna ha i det allmännas intresse och på grund av den enskilde hantverksmästarens, i förhållande till den medelstora och storindustriens blygsamma ekonomiska resurser, lämnat vissa bidrag i yrkesutbildande syfte: till praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare, till granskning av utförda gesällprov, till resestipendier för yrkesutbildning m. m. Av penningvärdeförsämringen och därmed följande kostnadsstegringar betingade anslagskrav ha emellertid icke alls eller blott i mindre grad tillgodosetts i statsverkspropositionen. Tyvärr ha de förpliktande uttalandena i olika sammanhang om yrkesutbildningens betydelse etc. endast fått en blygsam återklang i årets statsverksproposition rörande yrkesskolväsendet. Sålunda har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka antalet under-

stödsrum för utbildning av lärlingar endast med 25 till 350 samt att besluta en uppräknig av anslaget för lärlingsutbildning med 15 000 kronor till 265 000 kronor.

För att motsvara det beräknade behovet under budgetåret 1952/53 har överstyrelsen för yrkesutbildning begärt att antalet understödsrum för utbildning av lärlingar höjes med 75 till 400.

På grund av att första utbetalningen å beviljade understöd icke verkställes förrän efter utgången av första läroåret inverkar den sålunda föreslagna höjningen av antalet understödsrum icke på anslagsbehovet under budgetåret 1952/53.

För budgetåret 1953/54 skulle däremot den föreslagna ökningen av antalet understödsrum medföra en merutgift av cirka ($75 \times 400 =$) 30 000 kronor, vartill skulle komma ersättningar till ett ökat antal lärlingsombud.

Nu gällande understödsbelopp utgå med 900 kronor, av vilka 400, 200 och 300 kronor utbetalas efter respektive första, andra och sista utbildningsåret. Från Sveriges hantverks- och småindustriorganisation har emellertid till överstyrelsen ingivits en till Konungen ställd framställning angående höjning av statsunderstöden från 900 till 1 200 kronor att utanordnas med 500, 300 och 400 kronor efter respektive första, andra och sista utbildningsåret. Överstyrelsen, som delat hantverksorganisationens uppfattning om angelägenheten av att understödsbeloppen höjas med hänsyn till penningvärdets försämring, har tillstyrkt den föreslagna höjningen av understödsbeloppen. Den sålunda föreslagna höjningen av beloppen skulle inverka på anslagsbehovet först fr. o. m. budgetåret 1953/54, under vilket år den skulle kunna medföra en merutgift av högst $400 \times 100 = 40\,000$ kronor.

För att ytterligare understryka lämpligheten av att denna form av lärlingsutbildning ges ett helhjärtat stöd vilja vi fästa uppmärksamheten på att utbildning av lärlingar hos enskilda hantverksmästare ställer sig väsentligt billigare än lärlingsutbildningen vid verkstadsskolorna. Enligt uppgift från flera sådana uppgå kostnaderna per elev och år till omkring 3 000 kronor.

Med stöd av vad ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte till Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare för budgetåret 1952/53 medgiva att understöd får beviljas under budgetåret för utbildning av högst 400 lärlingar samt

att understödsbeloppen höjas med 300 kronor till 1 200 kronor att utanordnas med 500, 300 och 400 kronor efter respektive första, andra och sista utbildningsåret.

Stockholm den 24 januari 1952.

Jöns Nilsson.

Alg. Gunnarsson.